

Для вас, учителі історії

ІЛОВАЙСЬК : У ПАМ'ЯТІ НАЗАВЖДИ

У серпні 2014 року під містом Іловайськ розгорнулась одна з найстрашніших битв для української армії у війні на Донбасі. Бої тривали майже місяць – із 6 по 29 серпня – і ввійшли в історію під назвою «Іловайський котел».

Потрапивши ще 28 серпня в оточення під Іловайськом, українські військові, за домовленістю з російським командуванням, мали вийти так званим «зеленим коридором», але натомість потрапили під шалений вогонь ворожих танків, «градів» та артилерії.

За офіційними даними, загинули 366 наших бійців, 429 поранено, 158 досі вважають зниклими безвісти. Серед полеглих є і наші земляки: ті, хто народився, жив, вчився чи працював на Черкащині.

**Герої Черкащини,
які загинули в Іловайському котлі**

Данілов Дмитро Анатолійович («Берег»)

Народився 19 липня 1984 року в м. Черкаси. Старший сержант резерву, гранатометник 2-го батальйону спеціального призначення НГУ «Донбас».

Загинув 29 серпня 2014 року в с. Червоносільське Амвросіївський району Донецької області під час виходу з Іловайського котла. Тривалий час залишався невпізнаним, ідентифікований за ДНК.

На честь Дмитра його позивним «Берег» названо одну із самохідних зенітних установок 46 ОБСП ЗСУ «Донбас-Україна».

Жайворонок Богдан Сергійович

Народився 24 червня 1982 року в м. Київ. У 1999 р. закінчив школу в с. Гордіївка Канівського району Черкаської області.

Служив у батальйоні патрульної служби міліції особливого призначення «Дніпро-1».

29 серпня 2014 року під час виходу з Іловайського котла разом із бійцями батальйону «Миротворець» потрапив під обстріл біля сіл Горбатенко та Новокатеринівка Старобешівського району Донецької області. Загинув від смертельних поранень.

Перепохований 28 жовтня 2015 року на Краснопільському кладовищі в м. Дніпропетровськ.

Нагороджений орденом «За мужність» III ступеня (посмертно).

Коломієць Віталій Валентинович («Танкіст»)

Народився 21 травня 1970 року в с/т Стеблів Корсунь-Шевченківського району.

Закінчив танкове училище, працював в органах Міністерства внутрішніх справ, згодом – приватний підприємець, активний громадський діяч.

У травні 2014 року добровольцем вступив до батальйону «Донбас», служив кулеметником. Загинув в Іловайському котлі 29 серпня 2014 року, рятуючи поранених побратимів.

Похований у м. Біла Церква. Нагороджений орденом «За мужність» III ступеня (посмертно).

Костюк Віталій Валерійович («Улибка»)

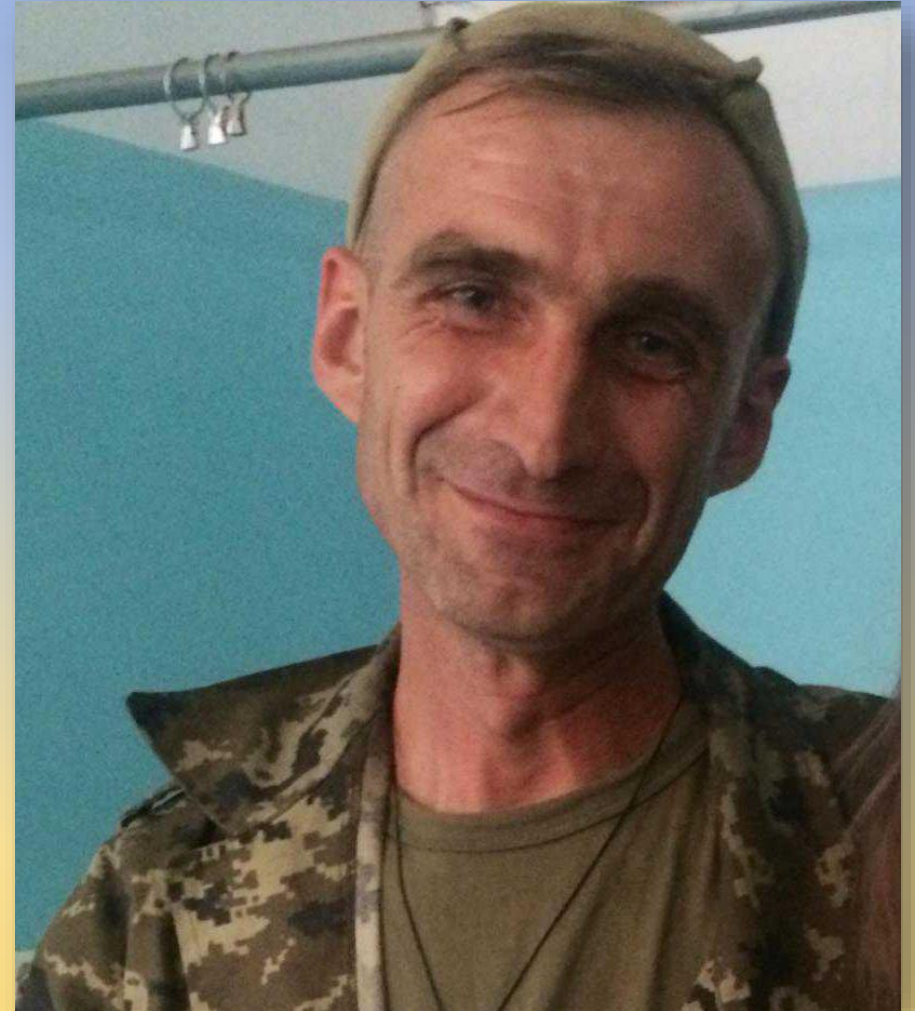
Народився 25 січня 1976 року в с. Нова Могильниця Тербовлянського району Тернопільської області. Деякий час жив в селі Дзензелівці Маньківського району Черкаської області.

Солдат резерву. Служив кулеметником у 2-му батальйоні спеціального призначення НГУ «Донбас».

Загинув 19 серпня 2014 року в бою під час звільнення Іловайська Донецької області.

Похований у с. Дзензелівка.

Нагороджений орденом «За мужність» III ступеня (посмертно).

Ложешніков Володимир Іванович («Ест»)

Народився 23 травня 1962 року в м. Воркута, РРФСР. Із 1990 р. працював у м. Черкаси в підрозділах карного розшуку.

Капітан міліції у відставці, боєць спеціального призначення НГУ «Донбас».

Брав участь у боях за Іловайськ (Донецька область), разом із бойовими побратимами потрапив у оточення. 18 серпня отримав легке поранення, а 29 серпня – важке.

31 серпня 2014 року помер від поранень у полоні. Похований у с. Свидівок Черкаського району Черкаської області.

Нагороджений орденом «За мужність» III ступеня (посмертно).

Маламуж Олександр В'ячеславович («Рус»)

Народився 18 серпня 1985 року в м. Черкаси.
Закінчив Черкаський економіко-правовий коледж та
Національну академію податкової служби.

Добровольцем вступив до батальйону «Донбас»,
брав участь у боях під Артемівськом, Кураховим,
Іловайськом.

Загинув 29 серпня 2014 року в с. Червоносільське
Амвросіївського району Донецької області під час
виходу з Іловайського котла.

Перепохований у м. Черкаси.

Нагороджений Почесною відзнакою «За заслуги
перед Черкащиною» (посмертно).

Малиш Віталій Васильович

Народився 2 червня 1991 року у с. Павлівка Перша Тальнівського району Черкаської області.

Солдат ЗСУ, учасник АТО, снайпер 51-ї механізованої бригади.

Загинув 29 серпня 2014 р. у с. Чумаки Старобешівського району Донецької області під час виходу з Іловайського котла, знайдений пошуковцями Місії «Евакуація-200».

Похований у рідному селі Павлівка Перша.

Нагороджений орденом «За мужність» III ступеня (посмертно).

Погорілий Віктор Сергійович

Народився 29 травня 1980 року в м. Звенигородка.
Підполковник (по смертно), заступник командира батальйону по роботі з особовим складом 93-ї окремої механізованої бригади.

Загинув 29 серпня 2014 року під час виходу з Іловайського котла біля с. Новокатеринівка Старобешівського району Донецької області.

Похований у с. Голубівка Новомосковського району Дніпропетровської області.

Нагороджений орденом Богдана Хмельницького III ступеня (по смертно).

Погорілий Олексій Валерійович

Народився 30 березня 1995 року у с. Ребедайлівка Кам'янського району Черкаської області. Солдат, старший стрілець 17-ї окремої танкової бригади.

Зник 29 серпня 2014 року під час виходу з оточення під Іловайськом. За словами побратимів, був поранений у ногу під час прориву танків бригади до с. Новокатеринівка з боку хутора Горбатенко. Ідентифікований за експертизою ДНК серед загиблих.

Похований у рідному селі Ребедайлівка. Нагороджений орденом «За мужність» III ступеня (посмертно). Його портрет розміщений на меморіалі «Стіна пам'яті полеглих за Україну» в м. Київ.

Назаренко Дмитро Миколайович («Коваль»)

Народився 28 жовтня 1974 року в м. Кременчук Полтавської області.

Протягом останніх 11 років жив у с. Михайлівка Канівського району Черкаської області. Був громадським активістом, членом козацького товариства «Канівський полк», займався вихованням дітей-козачат.

У червні 2014 р. вступив до батальйону «Миротворець», служив міліціонером-кінологом. Брав участь у визволенні Слов'янська, боях під Дзержинськом та Іловайськом.

Загинув 29 серпня 2014 р. під час виходу з Іловайського котла. Похований у м. Кременчук Полтавської області.

Сокуренко Роман Олександрович («Сокіл»)

Народився 18 січня 1983 року в м. Новоукраїнка Кіровоградської області, навчався в Корсунь-Шевченківській школі №1. Працював зварювальником, був чемпіоном району з мініфутболу.

Із початком війни добровольцем вступив до батальйону МВС «Азов», отримав позивний «Сокіл». 10 серпня 2014 року під Іловайськом дістав тяжке поранення, рятуючи побратимів. Після численних операцій помер 23 вересня 2014 року у військовому госпіталі в Німеччині.

Похований у м. Корсунь-Шевченківський Черкаської області. Нагороджений медаллю «За військову службу Україні» та Почесною відзнакою «За заслуги перед Черкащиною» (посмертно).

Ульяницький Олег Миколайович («Контра»)

Народився 7 липня 1968 року в с. Хмільна Канівського району.

Учасник Революції Гідності, згодом стрілець 2-го батальйону спеціального призначення НГУ «Донбас». Брав участь у визволенні Артемівська, Лисичанська, Попасної.

Загинув 29 серпня 2014 року під час виходу з Іловайська, прикриваючи поранених побратимів у «зеленому коридорі смерті». Похований на Південному кладовищі в м. Київ.

Нагороджений орденом «За мужність» III ступеня (посмертно).

Харченко Максим Борисович («Макс – Два 00»)

Народився 28 березня 1978 року в м. Золотоноша (іноді вказують Київ).

Активний учасник революції Гідності. Снайпер, солдат 42-го батальйону територіальної оборони «Рух Опору».

Загинув 28 серпня 2014 р. під час прориву в Іловайську, поблизу с. Новокатеринівка.

Похований у м. Золотоноша. Нагороджений орденом «За мужність» III ступеня (посмертно). Його портрет розміщений на меморіалі «Стіна пам'яті полеглих за Україну» в м. Київ.

Іловайськ

Цей біль, що гноїть, що зриває затагнуті рани.
Це звістка, мов стогін, що ріже свідомість навкіс.
Це – страчені долі, це – сльози твої, ветеране.
Скривавлене небо і мертвий розстріляний ліс.

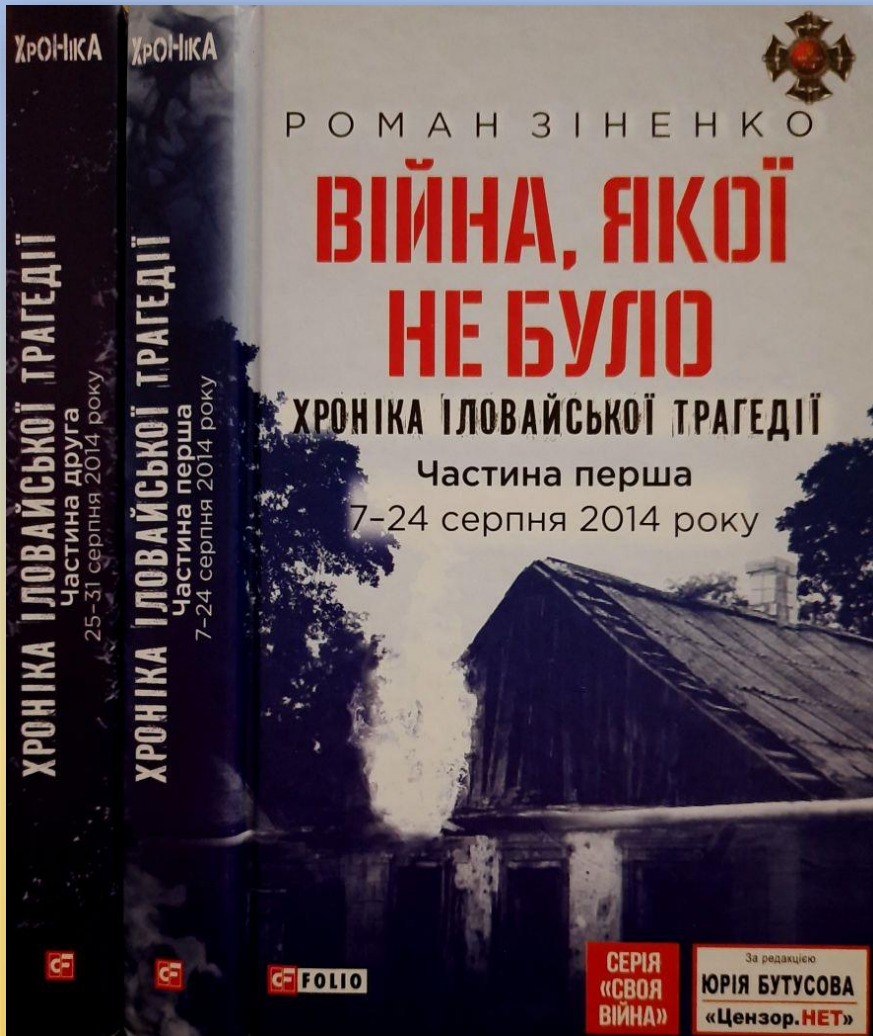
І стало їм трохи: комусь-то лише вісімнадцять,
А іншим за двадцять, ще іншим за тридцять сповна.
Летять похоронки – хрестам у спокуті схиляться...
Вже стукає зимно у наші оселі війна.

Загибелі дзвін. Це – земля! Ні на крок відступати!..
Межа передніччя, за нею палаючий Схід...
Крокують у вічність повзводно безсмертні солдати.
Зоріє у Всесвіті їхній припилений слід.

Сергій Грабар

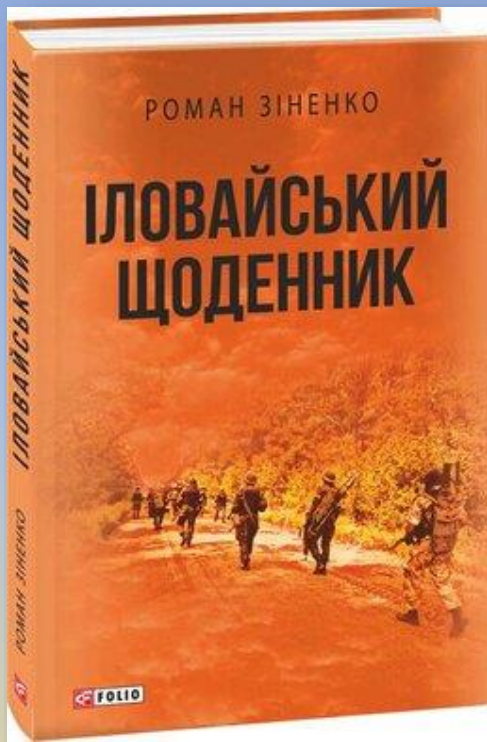
Про Іловайськ у книгах

Зіненко, Р. Війна, якої не було : хроніка Іловайської трагедії. Ч. 1. 7-24 серп. 2014 р. / Роман Зіненко. – Харків : Фоліо, 2019. – 444 с.

Зіненко, Р. Війна, якої не було : хроніка Іловайської трагедії. Ч. 2. 25-31 серп. 2014 р. / Роман Зіненко. – Харків : Фоліо, 2019. – 474 с.

«Війна якої не було» Романа Зіненка (у 2 частинах) створена на основі спогадів близько сотні учасників іловайських подій, документів, публікацій, фото- і відеоматеріалів. Автор відтворює найповнішу картину боїв під Іловайськом, подаючи факти, більшість з яких раніше не були відомі широкому загалу.

Зіненко, Р. Іловайський щоденник / Роман Зіненко. – Харків : Фоліо, 2018. – 281 с. : іл.

«Іловайський щоденник» Романа Зіненка – чесна й відверта книжка, написана безпосереднім учасником подій, бійцем добровольчого батальйону «Дніпро-1», який пройшов Іловайський котел від початку до кінця. Розповідь про маловідомі події в оточеному Іловайську та вихід бійців «кривавим коридором» дозволяє читачеві пережити разом з українськими захисниками одну з найтрагічніших сторінок в історії сучасної України, відчутти все те, що зазнали бійці добровольчих батальйонів, а численні фотографії дають можливість краще уявити описані події.

Вовк, І. На щиті : спогади родин загиблих воїнів : у 3 т. Т 1. : Іловайськ / Ірина Вовк. – Харків : Фоліо, 2020. – 474 с. : іл.

Перша частина тритомника «На щиті» відтворює становлення українського війська в умовах ворожого вторгнення та сепаратистського руху. Імена перших загиблих під «Градами», у літаку чи в гелікоптері, «на броні» чи «на розтяжках», на кургані Савур-могила, у Луганському аеропорту чи в підступному «зеленому коридорі» Іловайська вже належать новітній історії.

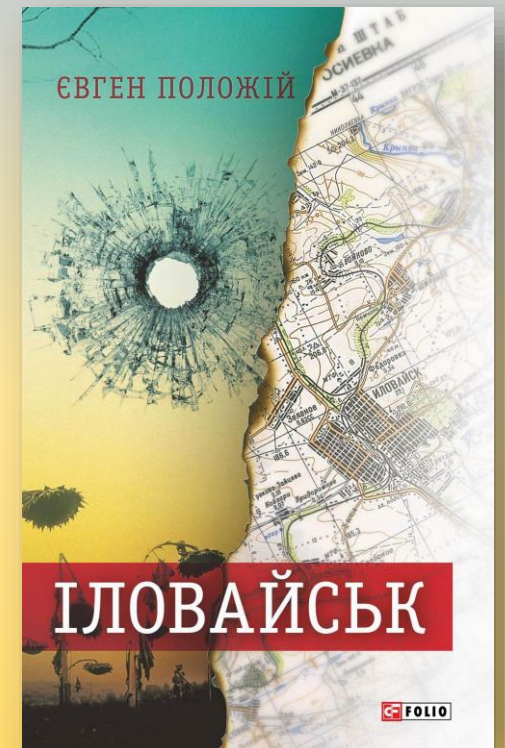

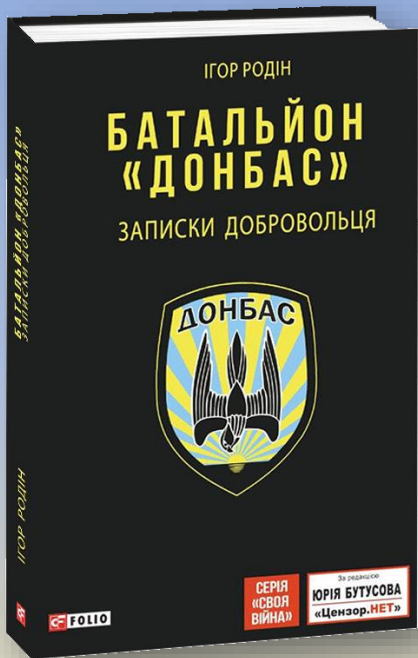
Михайлишин, І. Танець смерті: щоденник добровольця батальйону «Донбас» / Ігор Михайлишин. – Харків : Фоліо, 2019. – 314 с.

Ігор Михайлишин – доброволець, піаніст, юрист. Грав на Майдані у 2013 році, із червня 2014-го воював у батальйоні «Донбас» під позивним «Піаніст». Пережив Іловайський котел і 119 днів полону, згодом повернувся на фронт у складі «Донбас-Україна». Після служби здобуває музичну освіту. Для нього «Танець смерті» Ф. Ліста символізує війну й боротьбу добра і зла, у якій рятує лише безупинний рух – умова життя, розвитку та перемоги.

Положій, Є. Іловайськ : розповіді про справжніх людей / Євген Положій. – Харків : Фоліо, 2018. – 377 с.

«Іловайськ» – книга про мужність неймовірний героїзм і людяність українських солдатів і офіцерів, бійців добровольчих батальйонів, тероборони, усіх тих, хто опиняється наприкінці серпня 2014 року в Іловайському котлі, що став найбільшою поразкою української армії в ході війни на сході. Автор почує історії близько сотні учасників трагедії, книга побудована на реальних подіях.

Родін, І. Батальйон «Донбас». Записки добровольця / Ігор Родін. – Харків : Фоліо, 2020. – 187 с.

Ігор Родін – воєнний історик і публіцист із Києва. У 2014-му, у віці 53-х років, пішов захищати Україну від «руського мира». На фронт ішов добровольцем у складі батальйону «Донбас». При виході з Іловайська потрапив у полон до російських військових. Був звільнений під час обміну полоненими. До війни на Донбасі Ігор Родін написав дві книги і сорок вісім статей із російської воєнної історії. Тепер пише історію своєї країни. Першим результатом є ця книга.

Безмежно мужні та сильні духом: черкащани на захисті України : бібліогр. покажч. / Упр. культури та охорони культур. спадщини Черкас. облдержадмін., Комун. закл. «Обл. універс. наук. б-ка ім. Тараса Шевченка» Черкас. облради ; [уклад. Н. В. Адешелідзе ; ред. О. І. Дяглюк]. – Черкаси : ОУНБ ім. Тараса Шевченка, 2023. – 56 с.

Бібліографічний покажчик присвячено мужнім захисникам Черкащини, які з перших днів російсько-української війни стали на захист країни, а також тим, хто віддав своє життя за нашу незалежність та свободу. Видання рекомендоване викладачам, учителям, студентам, широкому загалу користувачів.

Публікації в періодичних виданнях

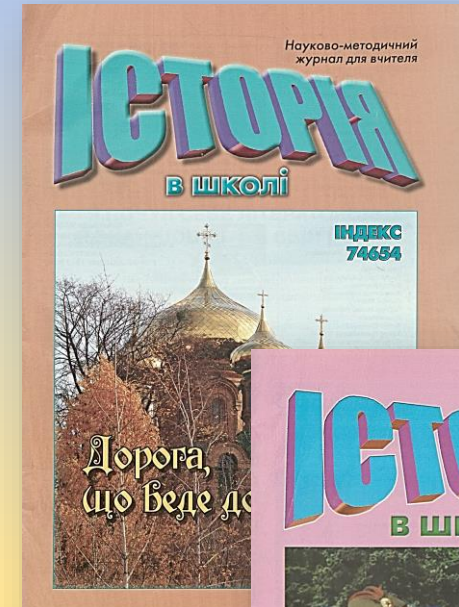

Басараб, С. Іловайськ: хто спотворює правду? / Сергій Басараб // Військо України. – 2018. – № 9. – С. 14–18.

У статті відображені відверті маніпуляції з боку російських пропагандистів стосовно подій, пов'язаних з Іловайськом. У такий спосіб Росія намагається перекласти із себе провину за розстріл наших військовослужбовців.

Коляда, І. АТО : Іловайська наступальна операція – передумови, хід, наслідки : (6 серпня-3 вересня 2014 року) / Ігор Коляда, Олександр Кирієнко // Історія в школі. – 2016. – № 5/6. – С. 10–17; № 9/10. – С. 37–41.

Автори надають хронологію подій і оцінку стратегічних рішень, що допомагає зрозуміти масштаби та уроки цього етапу війни.

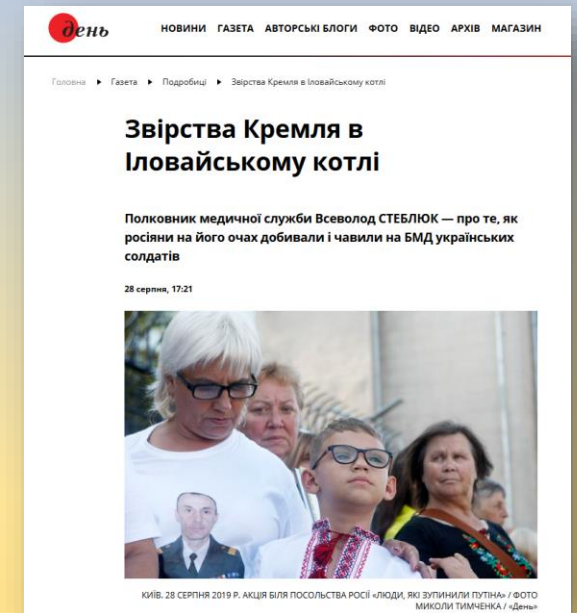

**Крапивенко, Д. Іловайський рахунок / Дмитро Крапивенко
// Український тиждень. – 2015. – № 33/34. – С. 4–6.**

За Іловайськ усі заплатили високу ціну. Кількість загиблих, поранених, полонених та зниклих безвісти зазначена у статті.

**Стеблюк В. Звірства Кремля в Іловайському котлі / В. Стеблюк ;
розмовляв Сергій Зятьєв // День. – 2019. – 29 серп. (№ 155). – С. 4–5 : фот.**

Про жахливі подробиці і злочини в Іловайську розповідає безпосередній учасник подій – полковник медичної служби Всеволод Стеблюк.

**Тинченко, Я. Справжні сліди / Ярослав Тинченко
// Український тиждень. – 2018 – № 39. – С. 18–19.**

Російські війська під Іловайськом у серпні 2014 року.

Фільми про Іловайськ

«Іловайськ 2014. Батальйон «Донбас» (2019)

<https://www.youtube.com/watch?v=Z6oPiEjdqEA>

Український повнометражний фільм режисера Івана Тимченка про бої за Іловайськ під час війни на Донбасі.

«Іловайськ. Лицарі неба»

<https://www.youtube.com/watch?v=U9uXMaTaHMc>

Документальний фільм-реквієм, був знятий у 2016 році на замовлення Штабу Національного захисту Дніпропетровської області та присвячений 15-ти бійцям підрозділу «Дніпро-1», які загинули у Іловайську.

«Іловайськ. Вижити!»

<https://www.youtube.com/watch?v=t5coWJ2cJjA>

Документальний фільм про події Іловайського котла. Реальні історії людей, які пережили ті дні.

Пісні, присв'ячені героям Іловайська

«Ми пам'ятаєм Іловайськ»

https://www.youtube.com/watch?v=Pv_FwQvraJY

Пісня «Ми пам'ятаєм Іловайськ», присвячена Іловайській трагедії. Композиція використовується для вшанування загиблих.

«Іловайський вальс»

https://www.youtube.com/watch?v=KKgNfilpU_s

Слова Т. Прозорової

Музика, виконання М. Шевченка

«Іловайський вальс» – це пісня-реквієм за загиблими в Іловайському котлі, усіма, хто брав участь у цій бойовій операції, а також мирними жителями...

Іловайська історія для українців – це, з одного боку, трагедія, а з іншого – приклад величезного подвигу багатьох людей. Ми повинні пам'ятати ці події та вшановувати і тих, хто загинув, і тих, кому вдалося вижити.

Підготувала Ірина Осауленко,
головна бібліотекарка відділу наукової інформації та бібліографії
Черкаської ОУНБ імені Тараса Шевченка.

Використано матеріали з відкритих інтернет-джерел та фондів ОУНБ імені Тараса Шевченка